

DRAMATYCZNY LOT NA KSIĘŻYC

III lot astronautów amerykańskich na księżyc nie dał się. Wskutek eksplozji na rakiecie "Apollo-13" z rzychny bliżej nieznanym (prawdopodobnie zerzenie się Apolo z meteoritem) przerwana została energia elektryczna oraz ustał dopływ tlenu w rakiecie. Jedy-ym wyjściem z tej niebezpiecznej dla astronautów sytuacji było przejście ich do członu "Wodnik" posiadającego zapas energii elektrycznej i tlenu.

Dzięki motorowi elektrycznemu zainstalowanemu w członu "Wodnik", rakietę "Apollo-13", choć uszkodzoną, mogła przedsięwziąć lot powrotny ku ziemi. Dramatycznym i pełnym napięcia momentem było nawożenie kierunku lotu, przejście przez "korytarz" w atmosferze globu ziemskiego oraz oderwanie się członu "Wodnika" od rakiety "Apollo-13", by opasać na wokół Pacyfiku.

Technicy Centrum Kosmonautyki w Houston pozostawali w ciągłym kontakcie z astronautami, orien-

tując ich bez ustanku i pomagając im do zachowania zimnej krwi w tak niebezpiecznych warunkach lotu. Mogło się bowiem zdarzyć, że rakietę "Apollo-13" wraz z załogą weszłaby w orbitę ziemi krążąc ustawicznie wokół globu ziemskiego. W tym wypadku astronauta ponieśliby śmierć (z braku tlenu) w ciągu kilkunastu godzin. Cały świat chrześcijański wraz z Papieżem zanosił modły do Najwyższego, by astronauta uniknęli tego tragicznego końca.

Nie koniec na tym. Statki różnych państw otrzymały polecenie patrolowania wód Pacyfiku, by nieść pomoc astronautom po zwołowaniu członu "Wodnika" na wzburzonych ostatnio wodach tego oceanu, utrudniających akcje ratunkowe.

Każdy musi przyznać, że pomimo nieudanego lotu na księżyc, powrót astronautów z uszkodzoną rakietą "Apollo-13" na ziemię jest niewątpliwie większym wyczynem aniżeli samo lądowanie na księżycu.

W KALEJDOSKOPIE

● **Kair** — Wzrosły niewspółmiernie wpływy sowieckie w państwach arabskich, dzięki wydatniejszej pomocy Sowietów, jak np. wysłanie licznych rakiet "Sam-3" oraz obecność 16 tys. techników sowieckich w samym Egipcie.

● **Brasília** — Narodowa Rada Monetarna wyznaczyła sumę 40 milionów nowych kruzeyrów, celem zwalczania zarazy rdzy niszczącej liczne fauny kawy w środkowych stanach Kraju.

● **Fortaleza** — Długotrwała susza panuje w wielu miejscowościach stanów Ceará i Piauí. Władze stanowe w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Rolnictwa przygotowują środki zaradcze.

● **Montevideo** — Zastrzelenie szefa policji przez terrorystów "Tupamaros" wywołało żywą reakcję władz rządowych, które postanowiły wydać nieubłaganą walkę temu ruchowi dywersyj-nemu.

● **Moskwa** — Przemawiając przez radio i telewizję, Leonid Breżniew oświadczył wyraźnie, że ekonomiczna sytuacja kraju pogorszyła się nie tylko z powodu niesprzyjających warunków atmosferycznych, lecz także na skutek braku odpowiedzialności i upiństwa się tak kierowników jak i robotników licznych przedsiębiorstw.

● **Pórtó Alegre** — Kardynał portalegreński D. Vicente Scherer w swym przemówieniu radiowym podkreślił, że autorami oszczerzej kampanii o Brazylii są graniczący terrorki, rozsiewający wieści o ludobójstwie Indian, prześladowaniu religijnym, całkowitym braku wolności demokratycznych, obelgach Konferencji Biskupów wobec księży postępowych itp.

● **Meksyk** — Słynny meksykański aktor - komik Mario Moreno "Cantinflas" liczący 58 lat życia miał ostatnio atak sercowy. Stan jego zdrowia jest poważny.

● **Brasília** — W czerwcu br. Kongres obradować będzie nad stanem prawnym szczepów indyjskich. Pewnym już jest, że Indianie staną się prawnymi posiadaczami obszarów na których żyją. Dzięki temu biali napadający na ich ziemie staną się zwykłymi przestępcami podlegającymi surowym karom.

● **Watykan** — Przegląd katolicki "Civiltà Cattolica" przypomina, że na 260 tys. księży katolickich istniejących na świecie — 3.568 poprosiło Watykan o zwolnienie ze swych funkcji kapłańskich. Równocześnie liczba Seminarzystów na świecie zmniejszyła się o 20 tysięcy.

● **Wiedeń** — W stolicy Austrii odbywa się dalszy ciąg rozmów między Stanami Zjednoczonymi a Związkiem Sowieckim na temat ograniczenia broni strategicznych tych dwóch potęg nuklearnych.

● **Brasília** — Prezydent Medici wysłał na ręce Kongresu pismo prosząc o upoważnienie na złożenie wizyty oficjalnej w Urugwaju na dzień 11 maja br. Spotkanie 2 szefów państwa zbliżenie się z inauguracją szosy na odcinku Quinta-Chuf — na granicy brazylijsko - urugwajskiej.

● **Rio Grande** — Główny port gauszowski Rio Grande otrzymał od rządu federalnego sumę 7,5 miliona nowych kruzeyrów na unowocześnienie swych urządzeń portowych jak np. pogłębienie kanału wjazdowego, większa ilość dźwigów oraz przedłużenia mola dla przycumowania większej liczby statków.

● **Brasília** — Mieszana komisja Kongresu opracowuje obecnie poprawkę prawa o niewyberalności na czołowe stanowiska w Kraju. Nieobieralnymi będą wszyscy obywatele, którzy popełnili przestępstwa przeciw: bezpieczeństwu narodowemu, porządkowi państwowemu, administracji publicznej, sprawidliwym wyborom itp.

● **Natal** — W stanie Rio Grande do Norte panuje ostra grypa, zwłaszcza w muniyplum Mossoró gdzie choruje 30 tys. osób. Przyczyną grypy jest długotrwała susza oraz brak odpowiedniego odżywiania się.

● **Rio** — Toczy się dalej proces przeciw "Esquadrão da Morte" czyli grupie policyjnej, która na własną rękę dokonywała egzekucji na notorycznych przestępcach. W ten sposób zginęło 85 zbrodniarzy.

● **Waszyngton** — Organizacja państw amerykańskich (Unia Panamerykańska) poprzez swych ambasadorów zajmuje się obecnie propozycją Argentyny, by opracować wspólny plan przeciw porwanianiu dyplomatów zagranicznych przez bandy terrorystyczne.

● **Bonn** — Kanclerz NRF Willy Brandt przemawiał w parlamencie niemieckim, zdając sprawę ze swej podróży do USA. Podkreślił on konieczność współpracy Niemiec z NATO oraz o obecności oddziałów amerykańskich w Europie jako gwarancji jej bezpieczeństwa.

● **Bogota** — Naczelne dowództwo armii Kolumbii wydało komunikat, że wojsko gwarantować będzie wybory niedzielne na prezydenta kraju i że są bezpodstawne twierdzenia niektórych, jakoby wojsko miało zamiar dokonać zamachu stanu.

● **Brasília** — W dniu 21 kwietnia br. cała Brazylia uczciła pamięć bohatera narodowego Tiradentesa, który oddał swe życie w kampanii o niepodległość Kraju pozostającego pod okupacją Portugalii.

MARKS PRZECIW ROSJI

Mogłoby to wydać się bajką wyssaną z palca, czy paskiwem na Rosję, a tymczasem jest to prawda jasna jak słońce, że ten "bożek sowiecki" pisał w swoim czasie przeciw Rosji. Wynałaził to pewien pisarz szwajcarski, znajdując zagubione, czy ukryte listy Marksa do Rosji i wydał je w druku. Listów tych nie znajdujemy w wielkim wydaniu wszystkich dzieł Marksa w Rosji. Były to czasy, kiedy Rosja chciała wyrzucić Turków z Europy za Mikołaja I w 1853 i rozciągnąć swoje wpływy na państwa bałkańskie. Aby to osiągnąć, car uciekł się do pobożnego pretekstu bronięcia prawosławnych w miejscach Świętych w Palestynie i Karol Marks napisał o tym zachłanność rosyjską i przedstawiał co się stanie z Europą i z jej tysiącletnią kulturą, gdyby Rosja zaprowadziła w Europie, rozwijając w krajach słowiańskich ideę państwa. Zadaniem Rosji jest siać terror, straszny wojnę, aby bez niej osiągnąć korzyści dla siebie. Jakże są aktualne te oskarżenia dzisiaj. Czyż nie podobnie postępuje Rosja Sowiecka. Czyż szantażując Stany Zjednoczone i Anglię w Jaltie — nie osiągnęła panowania nad połową świata? O co się starała "biały car" — osiągnął "car czerwony" — Stalin". Dawnie używano hasła państwa, dziś państwowizm. Dzięki pomocy Stanów Zjednoczonych w materiale wojennym — Sowiety wyniszczyli podczas II wojny kraje europejskie i potem je skolonizowali. Dawnie Francuzi i Anglicy uwierzyli alarmom Karola Marksa. Wysłał wojska do Turcji i powstrzymał nawałę rosyjską. Amerykanie trwają w wątpliwościach co do zamiarów Sowietów (sprawa rozbrojenia) i dali się nabrać nieraz, wierząc w "dobrą wolę" komunistów, kiedy to wysłanili teorię o "autodeterminacji narodów".

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. — ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMER. LATINA — FUNDADO EM 1920

CURITIBA — 22 KWIETNIA — (abril) — 1970 — Nr 3163 — (16/70)

OWE BANKNOTY KRUZEIRA

Od 15 maja br. wejdą już w obieg nowe banknoty posiadające wartość 1, 5, 10 100 kruzeyrów nowych. Do października zaś b. roku będą wycofane z obiegu banknoty dawnymi kruzeyrami. Na zdjęciu widzimy banknot 100 kruzeyrów z podobizną prezydenta marszałka Floriano Peixoto, który rządził w latach 1891 - 94.

zczepy Indian w Paranie

W stanie Parany żyje obecnie około 5 tysięcy Indian z których do różnych szczepów z których najwięcej wydzia się Caicangues i Bocz. Ubiegły tydzień był nie "Tygodniem Indian". Z tej okazji odbyła się awa przyrzadów codziennego użytku, ich wyroby mbusu jak np. koszyki, lusze, torebki damskie różnego rodzaju broń dzidy, maczugi itp.).

Wielkie trudności przeżywają Indianie w okolicach Laranjeiras do Sul, gdzie ponad 600 rodzin wdarło się w tereny należące do Indian. Policja stanowa i federalna zmuszona była interweniować, usuwając intruzów i zostawiając jedynie rodziny dla których nie było innego rozwiązania tj. bez środków do utrzymania.

Los Indian poprawił się wybitnie, po założeniu Narodowej Fundacji Indian, która rozporządza sumami rządowymi oraz grupą "wytrawnych znawców obyczajów i życia Indian. Oni to właśnie kierują "stannicami" indyjskimi czyli głównymi punktami zaopatrzenia dla nich.

Tam znajdują się składy z żywnością, najgłośniejsze przyrzady do pracy na roli, apteczki, punkty opatrunkowe itp.

Należy podkreślić, że różne szczepy indyjskie nauczyły się już uprawiać soję, fizon, kukurydzę, a nawet pszenicę. Powstają tam cegielnie, małe tartaki i młyny. Ważną rzeczą jest, by kierownicy "stannic" indyjskich urządzali częste zjazdy, na których mogliby rozstrzygnąć najbardziej zawiłe problemy i uzgodnić te same metody w swej pracy nad Indianami. Niemalą rolę odgrywają tu również misjonarze ciesząc się na ogół zaufaniem i przyjaźnią tubylców.

Szpiedzy w ambasadach Ameryki Łacińskiej

Agent wywiadu Kuby Orlando Castro Hidalgo, opuścił swe stanowisko i przenieść się do Miami, gdzie w 12 ambasadach Ameryki Łacińskiej w charakterze funkcyjny 27 szpiegów Fidel Castro. Ambasadę te na- to państw: Brazylii, Ar-

gentyny, Chile, Kolumbia, El-Salvador, Ekwador, Gwatemala, Meksyk, Peru, Rep. Dominikańska oraz Wenezuela.

Orlando Castro wyjawiał również, że polityka Fidel Castro, by wzniesić ruch rewolucyjny w państwach Ameryki Łacińskiej nie zmie-

niła się wcale. Zmieniła się jedynie taktyka. Ruchem szpiegowskim we Francji kieruje tzw. generalne kierownictwo wywiadu Kuby, a głównym jego celem jest rekrutacja i pomoc dla "narodowych ruchów wyzwolenia" w różnych krajach amerykańskiego kontynentu.

Wywiad kubański w Paryżu znajduje się praktycznie w rękach agentów sowieckich. Wywiad ten wysłał i udzielił pieniędzy elementom komunistycznym pragnącym wyszkolić się czy to w Kuby czy w Czechosłowacji na idee dywersji i terroru w poszczególnych krajach. Okazuje się także, że czasowe odchYLENIE się Kuby od Moskwy nie trwało długo, gdyż Związek Sowiecki odgrywa decydujący wpływ na życie ekonomiczne i gospodarcze Kuby, zmuszając ją do uległości, groźba wstrzymania dostawy gazołiny czy innych produktów witalnych.

Ważnym szczegółem zeznań byłego agenta wywiadu kubańskiego jest jeszcze to, że Fidel Castro wspomaga jedynie te grupy powstańcze, które zgadzają się z jego taktyką i orientowane są przez wyszkolonych i zaufanych ludzi samego dyktatora Kuby.

Plantão aos domingos e feriados
RITIBA — Rua João Negrão N.º 1820 — PARANA

**EWANGELIA ŚW. NA NIEDZIELĘ PIĄTĄ
PO WIELKANOCY**

BÓG NIE ODMAWIA ŁASKI LUDZIOM

Żeby chcieli o tym pamiętać katolicy należący do milionów tak zwanych "szarych ludzi", którzy mają tak samo zawsze pracę, te same obowiązki i bez wielkich przyjemności. Czyż są sami Chrystus nie prowadzi takiego życia? Podobnie, każąc czekać na wyniesienie i nagrodę w niebie. Nie ma większej godności na świecie, jak być dzieckiem bożym przez łaskę. Cokolwiek bowiem czyni — wszystko staje się zasługującym na niebo. Nikt nie jest zapomnianym przez Boga, że prowadzi "szare życie". Czy bogactwa, zaszczyty i przyjemności mogą zaspo- koić serce ludzkie? Bądź przesył i niezadowolony. I są przyczyna, że się zapomina o wyższym przeznaczeniu człowieka.

Korzystajmy z łaski, a będziemy szczęśliwi!

KS. Z. P.

DUSZPASTERZ ODPOWIADA

Twoja litość jest zła i okrutna.
W razie potrzeby działaj ostrożnie, lecz działaj; przygotuj chorego, pomóż mu przyjąć ten Sakrament, a wielki pokój wnet zapanuje w jego sercu, i w twoim również.

OŚWIADCZENIE PAPIEŻA

POZBAWIENI PRAW POLITYCZNYCH

35 wyznawców sekty
"Świadków Jehowy" pozba-

**POLSKA MISJA
KATOLICKA
W SZWAJCARII**

Dom jest obszerny, mieści w sobie kaplicę-salę, mieszkanie dla księdza, 8 pokoi (jedna wspólna kuchnia) dla studentów stypendystów i innych, bibliotekę (już częściowo skompletowaną), biuro, 2 salki i w piwnicy garaże do wynajęcia, wreszcie suche, dobre miejsce na archiwum, co szczególnie po strasie Bannarsvili jest istotne.

KATOLICY NAJMNIEJ CHODZĄ DO KOŚCIOŁA

Powody absencji są różne. Młodzi katolicy po-
wiadała, że kościół sta-
ł się dla nich obcą insty-
tucją, czyli wyobcował się
ze społeczeństwa, starsi
mówią że zaszły w nim
tak duże zmiany w wy-
glądzie i liturgii, że sku-
pienie się przy modlitwie
stało się prawie niemożli-
we.

PEDAGOGIKA Z AMBONY

W diecezji gdańskiej przeprowadza się obieganie "katechizm pedagogicznych". Polega on na wyznaczaniu z amfony bezpłотно przed kazaniem zwięzłego poglądu na opracowywanych tematów np. "Rodzice pierwszymi wychowawcami człowieka", "Błędy wychowawcze rodziców", "Pacierz w rodzinie". Rola teologów w wychowaniu i inne. Ponadto opracowania tu umieszczone są z krótkimi kościoła na specjalnym, artystycznie wykonanym afiszu. W latach ubiegłych przeprowadzono w podobny sposób katechizm millenijny, katechizm rodzinny, biblijny i apologetyczny.

KRYTYKA MINISTRA PASSARINHO

Minister Oświaty Jarbas Passarinho skrytykował ostry katechizm bpa. D. José de Castro Pinto (ordynariusza z Volta Redonda) przeznaczoną dla młodzieży pt. "W drodze do Ziemi Obiecanej", ponieważ znajdują się w niej przykłady mogące być interpretowane jako zachęta do buntu przeciw władzy i porządkowi panującemu w Kraju.

BIESZCZADY CZEKAJĄ NA OSADNIKÓW

KONIEC SUSZY GEOLOGICZNEJ

Specjaliści od spraw hydrologii rolniczej — uważają, że obecna zima może być... prawdziwym dobrodziejstwem dla rolnictwa, a także może się okazać nim dla wielu innych dziedzin gospodarki. Chodzi bowiem o to, że wielkie i cykliczne, opady śniegu rozdzielone okresami odwilży, czy deszczu, będą mogły, a w zasadzie — już wyrównały trwający od prawie dwóch lat deficyt wilgoci w glebie. Opady jesienne deszczu — zaskądziwały częściowo skutki suszy tzw. atmosferycznej. Natomiast susza geologiczna, trwająca prawie od dwóch lat, dopiero obecnie po wiosennych roztopach może być całkowicie usunięta. W glebie przywrócone zostaną właściwe stosunki wodne, podniesie się do normy poziom wod gruntowych. Nasycona wilgocią gleba będzie lepiej plonować, stwarzając właściwe warunki dla spraw rolniczych. W wielu rejonach Polski dotkniętych skutkami ubiegłorocznej suszy, zostanie odbudowany poziom wod gruntowych, stan wód w rzekach i jeziorach — wróci do normy, bądź nawet będzie nieco wyższy.

WIĘCEJ TOWARÓW PŁYNIE ODRA

Na Kanale Gliwickim ruszyła żegluga, zapoczątkowana rejsem pchacza "Tur" z Koźla do Gliwic. W porcie kozielskim załadowane już barki motorowe udały się w plewisy tegoroczny rejs do Świnoujścia. Mimo opóźnienia tegorocznego sezonu żeglugowego, polska flota srońdłowa ma przewieźć w br. o 1200 tys. ton towarów więcej niż w zeszłym sezonie, tj. okolo 3200 tys. ton ładunków. Ten duży wzrost osiągnie się dzięki zwiększeniu taboru pływającego o 85-jednostek. Będą to m.in. pchacze - zastępujące przestarzałe holowniki, barki motorowe różnej wielkości. W br. rozpocznie się też eksploatacja kanału Gliwice - Kędzierzyn, którym transportowane będą nawozy sztuczne z kędzierzynskiego kombinatu.

OSTATNI RYBACY NA

Rybółstwo wiślane istnieło w
wielkością czasów. Według staro-
wioska rybacka data początek 1
a legendaryjny Warszawa jest p
rybakiem. Mimo tych tradycji
na Wiśle stopniowo zanika. Zm
rakter licznych niegdyś wsi
dziej Dęblinem a Płockiem. Ow
je się połowem ryb 50 bybakom
w Spółdzielni Pracy. Spółdziel
swoim zasięgiem odcinek rzeki
do Plocka oraz Bug od ujścia d
Dębem. W Wiśle zatruwanej p
roku na rok zmniejsza się też il
ostatnim sezonie połowy spadł
Zanika na tym odcinku rzeki
sos, certa, szupczak. Dla ratowa
podejmowane są próby zaryb
Do rzeki wpuszczono m. in. 20
narybku sandacza i 200 tys. szcz

BYDGOSZCZ BLIŻEJ W

Bydgoszcz przed wojną liczyła 290 tysięcy. Miasto rozciągało się wzdłuż brzozy, w kierunku Wisły i południowego nadbrzeża. W tym czasie w Bydgoszczy planowano budowę centrum administracyjnego i handlowego. W 1920 w Śródmieściu przybyła 19-kondygnacyjnych i wyższych wieżdyń, wśród których znajdują się: Budynek Woj. Rady Narodowej, Budynek Biurowy, Budynek Pomorza, która jest największą wódzktwie osrodkiem przemysłowym. W przeszło sto fabryk, które zatrudniały 65 tys. osób.

"ROZGWIAZDA" POGLEBIA B

"Rozgwiezda" — największa polska glebiarka, rozpoczęła już pierwszego roku prace przy pogłębianiu Ogińskiego pochyłymi "Wulkan" w Szwajcarii. W rejonie jeziora niedługo pierwszy wielki dziesięciotysięcznik — "Pomysłowski". Wodowanie tak dużej jednostki wydobycia z dna rzeki 3 tysiące szwajcarskich franków.

100-LECIE BANKU W ŁAĆ

W Lubawie w woj. olsztyńskim uroczystości związane ze 100-letnią historią Miejskiego Banku Ludowego imienia Oszczędnościowo-Pożyczkowego. Wszelkiego rodzaju placówki bankowe, w tym Miejski Bank Olsztyńskiego, posiadające długą historię, walczą z naporem germanizacji. W tym celu przygotowano tablicę pamiątkową na ścianie banku, uczestnika powstania 1905 roku, zasłużonego działacza społecznego, zasłużonego działacza społecznego i obojczyka tych ziem.

**WODA DLA MIAST GÓR
ŚLASKA**

Jedną z najpoważniejszych wódociągowych w br. będzie budowy olbrzymiego zbiornika Czarna. Prace ziemne, sowane w ub. r., zostaną czatkach kwietnia. Zbiornik korzystający wysokie wody tarczy już w przyszłym szesć. wody miastom Górnym Przemysłowego.

Utilíssima no corte do café, nas derivações,
extração de madeiras, a motosserra mostra-se
eficiente, mais produtiva e muito mais econômica.

ferragens **NEGRÃO** comercial

SINÔNIMO DE ECONOMIA E BOM
Rua João Negrão 514 - Cx. Postal 6.964 - T
Telegrama: FERRONEGRO

(Ciąg dalszy)

(C. d. n.)

W ostatnim ustępie opuszczono słowo "nie", zniekształcając sens zdania. Powinno być: "Bronimy się przed nłm, ale go nie nienawidzimy".
Artykuł ten ukazał się w "LUDZIE" z 8-4-70.

HISTÓRIA DA POLÔNIA

J. FICINSKI

to meio daquele caos e desespero geral o Comandante Pilsu- preparava os últimos retoques do plano da sua genial con- sensiva.

o desenvolvimento do plano fundamentava-se inicialmente a formação de uma linha de resistência entre os Rios Narew e Bug e o ponto de partida seria a fortaleza de Brzest. Pilsu- ordenou ao Gal. Szepetycki, comandante dos 1.º e IV.º Exérci- que susesse ao máximo o tempo da retirada nas duas seto- ordenada a concentração de todas tropas desbaracadas ul, as quais, para chegar até lá deviam evitar contato com os russos em avanço. Os Exércitos de Sikorski e Szep- formavam no Polesie uma força coesa e bem equipada, do Sul pelo Exército do Gal. Rydz-Smigly que punha em de a Cavalaria de Budienny.

to iniciar a execução do seu audacioso plano estratégico, o 2.º Exército ordenou no dia 25-VII ao Gal. Rydz-Smigly que atraves- sasse a fronteira polaca e iniciasse a retirada. Pilsu- ordenou ao Gal. Rydz-Smigly que atraves- sasse a fronteira polaca e iniciasse a retirada. Pilsu- ordenou ao Gal. Rydz-Smigly que atraves- sasse a fronteira polaca e iniciasse a retirada.

to 29-VII Budienny fora atacado com tal violência que a 2-VIII foi obrigado de abandonar a linha Radziwillow- e pôr-se em retirada. Pilsu- estava em condições de formar aquela retirada em derrota final, porém teve de sus- ter a ação ao receber notícia de que o Gal. Sikorski fora mado a entregar Brzest na noite de 1-2 de Agosto.

o modificava os planos do Comandante. Precisava deses- samente de alguns dias para reorganizar a posição das tro- Enviou o recém-organizado Grupo do Gal. Roja para refor- a esquerda do Exército Norte em retirada, enquanto o Sikorski, apoiado pelo IV Exército, refazia-se da derrota de e, firmando-se na linha Brzest-Sarnak e sustando o avanço Exército russo naquele setor.

o 1.º Exército polonês, formado de Grupos dos Generais Zeli- e Prondkowski, conseguiu firmar-se no setor da foz do Nurez.

o firme resistência dos poloneses na linha dos Rios Bietrz- Nurez e no setor Brzest conseguiu sustar o avanço de chowski, dando ao Comandante Pilsu- 7-10 dias neces- para preparar e realizar o novo plano da contra-ofensiva, as modificações que se tornaram necessárias em consequên- a queda da fortaleza de Brzest.

o inesperada resistência das tropas dos Exércitos poloneses na- linhas surtiu o efeito estratégico calculado por Pilsu- O Tuhatchewski, que durante cinco semanas do vitorioso avan- trava forçar o Exército polonês a uma batalha decisiva, a- que a concentração e a forte resistência das tropas polonesas a- quilla dos rios Bug e Narew oferecia-lhe a almejada oportu- para destruir de um golpe o grosso do exército adversário.

o 500 km. de marcha, do Rio Dwina ao Rio Bug, Tuhat- chowski devia dar descanso às tropas e reorganizar as comunica- na retaguarda, bastante esticadas. Em vez disso, ordenou ime- nente novo ataque, lançando todas as tropas dos seus quatro tos, com 14 Divisões, mais o Grupo da Cavalaria de Gaja, pa- gão na qual Pilsu- formara a emboscada. O Grupo de Gaja foi ordenado para forçar o Rio Vistula em Wloclawek a fim de ar a região Grudziadz-Torun; o XV.º exército, atravessando o Vistula entre Plock e Wyszogrod, recebeu ordens de atacar o 2.º, o III.º exército devia atacar Modlin e o XVII.º exército tam- deia atravessar o Rio Vistula ao Norte de Varsóvia. Somente Divisões russas deviam atacar Demblin e continuar a marcha a Capital.

o plano de Tuhatchewski consistia em, marchando para Norte o caminho de Gdansk, atravessar o Rio Vistula e envolver- via pelo Leste. Ao mesmo tempo cercar pelo Norte, com o do exército as tropas de Pilsu- concentradas na região da do dos Rios Bug e Narew, destruindo-as inapelavelmente e ter- nado a guerra de um golpe.

o certa de poder esmagar rapidamente o Exército polonês, de cercado e atacado pela retaguarda, o Gal. Tuhatchewski, tendo pelo desejo de obter a vitória definitiva e retumbante obri- to-la de glória, pensou em mudar a desenhada a ligação Budienny e com o exército do Sul, não tampouco perdera tempo reorganização da própria retaguarda, no afã de avançar e al- o inimigo, que já julgava preso na armadilha fatal.

o exércitos de Tuhatchewski iam-se afastando cada vez mais tropas de Budienny e do exército russo do Sul, formando um mal defendido pelo Grupo de Mozry no Sul de Brzest, entre e Wlodawy.

este modo o movimento preparado pelo Pilsu- conseguiu neutralizar e espalhar as tropas russas. do dia 6-VIII Pilsu- emitiu ordem geral do reagrupamento opas. As Divisões em retirada deviam consolidar posições de- nas a frente de Varsóvia e não deixar-se empurrar nem mais aso até o dia 12-VIII, quando receberiam reforços, dando o IV.º Exército de se concentrar na região do Rio Wieprz. O Exército devia converter para aquela região. O VI.º Exérci- bebra a incumbência de anarrar a ação da Cavalaria de Bu- no Sul e de não permitir seu avanço para o Norte.

o Pilsu- iniciou a concretização da manobra mais im- e perigosa do seu plano, destinada ao desfecho do golpe prin- Ordenou a 14.ª, 16.ª e 21.ª Divisões componentes do IV.º Exér- que desde o dia 7-VIII estavam empenhadas na batalha do ug, para que se desligassem imperceptivelmente do inimigo e sem uma marcha forçada para Sul, em direção do Rio rz. Realizada esta manobra, estas tropas chegaram ao ponto do em prazo certo.

o imprimindo os ordens do Comandante o Gal. Rydz-Smigly, numa bra magistral conseguiu trazer ao ponto de concentração a 1.ª Divisões, reforçando o Grupo de Choque da contra-ofensiva e- parato.

o tendo suas forças reagrupadas, ocupando os pontos estratégicos e- lebedicos, Pilsu- ordenou, no dia 12-VIII o início da gran- tra-ofensiva, dirigindo pessoalmente o seu desenrolar.

o Gal. Latnik recebeu ordens para enfrentar e sustar nos arre- da Capital o avanço do XVI.º exército russo, agora bastante uido pela dispersão de suas Divisões. O II.º Exército, sob o do Gal. Roja, guarnecia o Rio Vistula na região Karczew- lin, defendendo o flanco.

o claria-se a histórica batalha de Varsóvia que, desenvolvendo- a dias, exigiria esforço titânico dos defensores da Capi- a repeller furiosos ataques das tropas de Tuhatchewski que, de evitar máximo esforço, não conseguiram romper a resis- herótica, quase fanática, dos poloneses. Ato de heroísmo pes- foram inscritos na História: a morte heroica e anegada do racy Skorupka no setor de Radzymin e o sacrifício do Tte. Pogonowski na furiosa batalha de Wolka Radzyminska, en- tros.

o laudski, tendo verificado o bom desenvolvimento da Batalha rsóvia dirigiu-se rapidamente para Pulawy, donde devia su- tonar a realização do golpe principal da Contra-ofensiva. do dia 16-VIII fora lançada a grande contra-ofensiva, salda- na do Rio Wieprz. O Grupo de Choque, preparado pelo Co- ante Pilsu- penetrou rapidamente no vazio mal defendido a região onde os russos não esperavam qualquer ataque. Pros- do em marcha em marcha, os poloneses. Ato de heroísmo pes- wa: em tempo record de avanço a 1.ª Divisão chegou à li- ziszczna-Volyn; as restantes 14.ª-16.ª e 21.ª Divisões tomaram lny, alcançando a linha dos Rios Wolga-Bystrzyca. Com ra- laudski havia dito que o sucesso da contra-ofensiva depen- das boas pernas da Infantaria. A velocidade do ataque fora rdinário.

(Continua)

PODZIEKOWANIE

W smutku pograżona rodzina nieodżałowanego zmarłego Olea, Dziadka i Pradziadka FRANCISZKA LA- CHOWSKIEGO — składa niniejszym jak najserdeczniejsze podziękowania Wielebnym Księżom Misjonarzom: Ks. Biskupowi Ignacemu Krause, Ks. Wizytatorowi Dominiko- wi Wisniewskiemu, Ks. Rektori Janowi Pitoniowi, Ks. Superiorowi Józefowi Kiełczewskiemu, Ks. Janowi Pałce, Ks. Prob. Zygmuntowi Piotrowskiemu, Ks. Prob. Alfon- sowi Paszkiewiczowi, Ks. Wawrzynowi Biernackiemu, Ks. Stanisławowi Gonczarczewskiemu oraz Ks. redaktorowi Jó- zefowi Zajac — za uroczyste Egzekwie odprawione na cześć zmarłego w kościele św. Wincentego a Paulo, jak również wszystkim klerownym, przyjacielom i znajomym, którzy swą obecnością w pogrzebie wyrazili współczucie rodzinie i hold zmarłemu śp. Franciszkowi Lachowskiemu.

GŁOS CZYTELNIKÓW:

Mord Hrabiego Karl von Spreti...

(Dokończenie ze str. 2)

Jedno ustępstwo pociąga w konsekwencji drugie. Po udu- nym na przykład sekwestry ambasadorów amerykańskiego, Charles Elbrick'a, w Rio de Janeiro, w 1969 roku i japońskie- go konsula generalnego, Nobuo Okuchi, w São Paulo w marcu 1970 roku, terroryści usiłowali porwać amerykańskiego konsula Curtis Cutter'a, w Porto Alegre, w kwietniu 1970 roku, a plan ich rozwał się tylko przez szybką orientację i reakcję dyplomatów.

Rząd Brazylii dwukrotnie zgodił się zadowolnić żądania "re- wolucionistów" i uczynił to ge- nialnie... prawdopodobnie nie- tylko, aby uratować życie tych dyplomatów, ale zwłaszcza, by pozbyć się z kraju zbrodniarzy! To posunięcie było także szu- sne, choć nade wszystko humani- tarne, tylko powinno się było postawić warunek ich banicji do Rosji Sowieckiej — a za parę miesięcy ci czerwoni rewolucjo- niści, czarno patrzyliby w przy- szłość i stali się czolowymi ktre-rewolucionistami!

Najciekawszym objawem zdzi- czenia politycznego jest sponta- niczne współdziałanie rządu Fi- del Castro, na Kubie, z powie- trznymi piratami w sekwestry samolotów i ochotą przymno- wanie przestępstw politycznych oraz pospólnych bandytów.

W Brazylii na przykład jest wielu rewolucionistów, niezado- wolonych z obecných rządów, tęskniących do tej "złotej ery" Jango Goulart, pełnej strajków, korupcji, trawienia groza publi- cznego, niszczenia podstaw de- mokratycznych, a wiodących niepowstrzymanie do komuniz- mu — i nikt z nich nie jest przesładowany, ani nikt z nich nie znalazł się na liście przy- musowego azylu, wymuszonego przez sekwestratorów. Kto więc widział na niej? — aresztowani za krwawe napady na banki, za nielegalne posiadanie broni, za machy na dobro publiczne, za zamordowanie niewinnych oby- wateli, przechowywanie bandy- tów i współpraca z nimi przed lub po przestępstwie!

Sekwestry osób mają swój prototyp w historycznych za- kładkach. To stara instytucja, przy pomocy której starano się zagwarantować zdobycze wo- jenne, układy i zobowiązania międzynarodowe lub wymusić ustępstwa. Wówczas zakładnicy zgłaszali się ochotniczo, choć w większości byli wyznaczani przez zwycięską stronę, często z ro-

dzin królewskich lub księ- żęcych. Potem prawo miedzy- narodowe zakazało brania zakład- ników tak, jak prawo karne państwowe, porwania osób. Dopiero zdecydowany Hitler w II wojnie światowej uciekił się do tego nieudzielnego wynalazku. Również Rosja Sowiecka, w 1944 roku zaskwestrowała kler- owników Podziemia i członków Narodowego Rządu Polskiego, skazując ich po groteskowej roz- prawie sądowej na kary więzie- nia.

Spójrzmy jak wygląda akcja Kuby w oświetleniu katechizmu i prawa kościelnego, których naturalnie komunistyczny Fi- del Castro nie uznaje. Jest ona wykreconiu przeciw Dzieciwiciu Grzechom Cudzym, a szczegól- nie: przeciw 3 na grzech dru- gich zezwala; 4 innych do grze- chów pobudza; 5 grzech dru- gich pochwala; 7 grzechu nie kara; 8 do grzechu drugiemu dopomaga. Także Meksyk na- ruszył przynajmniej dwa spo- ród 9, udzielając azylu wymu- szonego przez "rewolucionistów", bo na grzech drugi zezwala i na grzech drugiego milczał.

Z bardziej znanych wypad- ków sekwestrów w naszych czas- ach wybijają się: w 1930 roku, porwanie generała Kutiepowa, przywódcy Białych Rosjan w Paryżu; w 1958 roku, automobi- listy Juan Manuel Fangio, przez rewolucionistów Fidel Castro; w 1967 roku, Moises Tchombe, przywódca separatystycznej pro- wincji Katanga, przez swoich komunistycznych adwersarzy w Kongo.

Teraz jednakowoż sekwestry z motywów politycznych stały się powszechnością życia, a terrory- ści wykorzystują zastraszanie.

Mord dokonany na ambasa- dorze Karl von Spreti przemi- nił się w międzynarodowe os- trzeżenie przed ciążącą nad państwami katastrofą, a nazwi- skiemu dyplomaty swoim roz- dźwiękiem woła o mścieli- cza-przemianę istniejącego stanu rzeczy i natychmiastowe roz- wiazanie. Śmierć tego niewin- nego człowieka nie pójdzie na marne, a rządy przypominając sobie drugą rzymską mądrość: "dzisiaj mnie, a jutro Ciebie", z pewnością osiągną szybko i sku- teczne porozumienie i represje zia. Precz z sekwestrami, precz z terrorem.

Tego przynajmniej spodziewa się w zaświatach duch hrabi- ego Karl von Spreti.

Dr Kazimierz Sienkiewicz

P.K.O. — WARSZAWA

SWOBODNY WYBÓR: PACZKI ALBO ZŁOTÓWKI. Oszczędności ("Skup"). Zlecenia do wyboru lub wybrane

PACZKI DO POLSKI

I ROSJI

Wysyłamy teraz także do Polski i Rosji z clem opiekaczem przez naszą firmę. Posiadamy katalogi w języku polskim i rosyjskim, do dyspozycji naszych Klientów.

EMPRESA J. RAJIC Ltda., São Paulo

Praca João Mendes, 42 - 11.º andar - Cj. 111
Telefony: 36-85-30 i 36-52-88
Endereço para cartas: Cx. p. 3950 - São Paulo (Sede própria)

ROMAN WACHOWICZ

Strzępy Historyczne

(TEMATY DYSKUSYJNE STULECIA EMIGRACJI POLSKIEJ W PARANIE)

ARAUCARIA — 1970

WSTĘP

Nielatwo przyszło skreślić garść prawdy o emigracji pol- skiej w Paranie.

Dlaczego? Dlatego, że na przestrzeni stu lat nagromadzi- ło się sporo wydarzeń, zwrotów, wstępow, klęsk i gwałtownej ewolucji natury materialnej i duchowej. O tym przechowywa- ły się notatki bardziej pamięciowe niż pisane. Jeżeli jest coś napisane, to w byłych polskich czasopiśmie, które należy z mozołem poszukiwać w zdekompletowanych rocznikach, oraz sporadycznie wydanych książkach, reportażach itd. Tym bardziej, że praca niniejsza ma na celu objąć szersze kręgi emigracji polskiej w Paranie wraz z jego czwartym pokole- niem. Zaś objętość tej broszury ma ograniczone ramy ze względu finansowych wydawcy. Drugi powód do ogranicze- nia się — to brak środków i czasu do zwiędzenia poszczegół- nych osiedli. Więc postaramy się przedstawić w obrazkach te wydarzenia, które są w zasięgu osobistym, z którymi mieliśmy łączność bezpośrednią, natomiast co do wydarzeń pośrednich, to odwołamy się do źródeł ich pochodzenia.

Emigracja polska posiada tyle zagadnień, tyle sprzecz- ności w sobie, ile osiedli jest w Paranie i ilu mieszkańców w każdym osiedlu.

Trudno w ograniczonej broszurze zobrazować dokładnie problemy emigracyjne. Z tematów poruszonych mogłyby wy- rósnać tomy, a nie mała książeczka. Każde osiedle to inny świat, inne zagadnienia i inne punkty widzenia. Są osiedla- oazy zakonserwowane, typu XIX wieku, jak zamulone wysyp- ki. Są na bezludziu gasnące rodziny, żyjące tradycją pod- workową. Ogromna większość już wsiąka w fale wielkiego rozmachu Brazylii.

Całość emigracji stwarza obraz kontrastów w zakresie gospodarczym i socjologicznym. Tę odmienność stworzyły w czasie stulecia zbyt rozległe przestrzenie terenowe i różne urodzajności gleby, więc pole dawało możliwość zakorzenie- nia się snobizmu i indywidualizmu.

W całości emigracyjnej zawsze spotykamy wszystkie od- cienia zawodów, pracy i poziomu myśli, od najniższych do najwyższych.

Trudno jest wyciągnąć prostą linię i na niej harmonijnie roznieść wady i zalety, wloty i upadki, zafacenie i postęp, aby wszystkim warstwom stało się zadowolonym. Podob- nie jakbyśmy powiedzieli, jednostronnie, że Europa jest ko- lebką nauki i postępu. Tak, to prawda, ale i prawda będzie, że to jest kontynent zła, wojny i mordów. Europa wydała uczonych, poetów, muzyków, myślicieli i świętych — ale wy- dała również lotrów i zbrodniarzy światowej miary. Ci ostat- ni przyczynili się do wydalania ludu spod strzech rodzinnych na poniewierkę i śmierć.

Należy powiedzieć wyraźnie, że emigracja polska, to nie jest tylko masa świętokośnych przykładowego postępowania, ale posiada także przywary, wady i swary. Jedni sięgnęli po najwyższe szczeble i dostali się na wysokie stanowiska, dru- dzy widzieli swoje posłannictwo w sرتونu i jeszcze są i tacy, że mieszkać obok uniwersytetu — zostają nieukami. Jedni służą bliźniemu, a drudzy go wykorzystują itp. Mimo wielu wad dziedzicznych, to jednak bilans emigracji Polskiej po stu latach w Paranie jest bardzo korzystny dla kraju o- siedlenia. Dzisiaj okazuje się, że polskie fale emigracyjne sta- nowią poważny wkład we wszystkie dziedziny życia południo- wej Brazylii.

Lud polski w Paranie przeżywał ciągle depresję gospodar- cze i oświatowe. Posiadał lata zastoju i lata rozkwitu. A jednak w przeciągu jednego wieku w mniejszej lub większej skali, w lepszych lub gorszych czasach, nigdy nie zabrakło czolowych przedstawicieli, którzy o własnych siłach zdoby- wali wyższe wykształcenie i poważne stanowiska. Słowem, emigracja ma na swoim koncie więcej stron dodatnich niż ujemnych... Specjalnie emigranci polscy przyczynili się do rozwoju rolnictwa, gdzie tysiące akrów ziemi, pracą rąk wydaje każdego roku ogromną ilość plodów rolnych, których kraj tak bardzo potrzebuje.

Najtrudniejszy okres do oceny Polaków w Paranie, to okres od roku 1937 do chwili obecnej. Okres jakby jeszcze nie dojrzał do wypowiedzenia trafnego sądu. Najpierw chłop przeżywał skrajną biedę w walce o chleb, o utrzymanie wła- snym kosztem szkół i życia stowarzyszeniowego, potem przys- zła nacjonalizacja, wreszcie korupcja polityków wprowadzi- ła go na drogę demoralizacji.

Do tej pory kolonista żył o własnych siłach; nagle dowi- dział się, że za rozrząd z uczciwością dostaje się rekompensa- tę w terenach, samochodach, tustych posadach itd. Na rzecz obywateli zapomniał o uczciwości i solidarności pochodze- niowej... z dezorientował się.

Demagogia idąca z góry, rozrzućność pieniądza społecz- nego, znalazła drogę do chłopu i odegrała rolę destrukcyjną.

Rewolucja marowa z roku 1964, stara się to zło usunąć i uzdrowić społeczeństwo.

Czytelnik znajdzie w "Strzępach Historycznych" oderwa- ne obrazy z życia kolonii polskiej w Paranie, powiązane z życiem ludności brazylijskiej. Sądzimy, że materiał tutaj za- warty może służyć dla historyka i socjologa, który zagadnie- niom tym nada szerszy horyzont.

ROZDZIAŁ I

CO BYŁO POWODEM EMIGRACJI POLSKIEJ DO BRAZYLII?

1. Utrata politycznego znaczenia kraju. (Dzielo Niemiec, Rosji i Austrii).
2. Niesłychany ucisk ludu na wsi i w mieście.
3. Ograniczenia używania języka polskiego w szkole i na ulicy.
4. Namowa do wyjazdu po ziłoto za morze.
5. Sprzyjająca konjunktura w Brazylii. Stopniowe znosze- nie niewolnictwa. Rozprzeczzone rolnictwo czekało na świeże ręce niezbędne w olbrzymim kraju.
6. Rządy cesarza D. Pedra II ułatwiały przejazd, opła- cając podróż dla wielu grup emigracyjnych i udzielając za- pomogi w chwili wyładowania. (C. d. n.)

LIVRARIA S. V. D.

FOLHINHAS DO SAGRADO CORAÇÃO DE JESUS, ETC.

Rua Emiliano Perneta, 433 — Fone: 4-0136

CURITIBA

PARANA

ADIADO O VÔO DA APOLO XT

CABO KENNEDY — O acidente da Apollo-13 já trouxe uma consequência: o cancelamento da missão Apollo-14, marcada para 1.º de outubro. E é possível que, neste ano de 1970, não mais haja expedições norte-americanas à Lua.

Na opinião dos observadores, as polêmicas que cercam o programa espacial tripulado norte-americano tendem a se agravar. Os tripulantes da Apollo-13 parecem ter feito, do espaço, uma profecia: os Estados Unidos não voltarão a tentar descer na Lua, durante muito tempo.

MUDANÇAS

O que se prevê é uma reformulação total nos planos de lançamento do Projeto Apollo, tão duramente afetado agora como em 1967, quando do desastre que vitimou, em Terra, os cosmonautas Virgil Grisson, Edward White e Roger Chaffee, carbonizados quando experimentavam a cápsula, em sua plataforma.

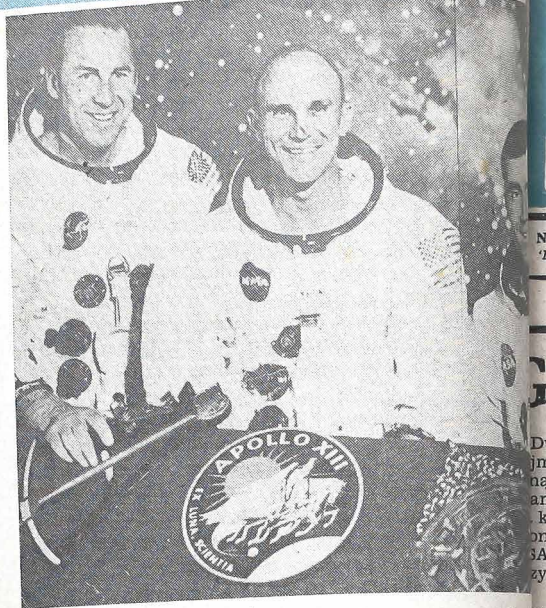
As causas verdadeiras do desastre jamais foram 100 por cento determinadas. Igualmente o serão as que provocaram o

acidente da Apollo-13. As pilhas de combustível defeituosas se encontravam no módulo de serviço, que ficará na atmosfera e depois se volatilizará.

Se o desastre de janeiro de 1967 causou um atraso de dois anos no programa de vôos tripulados, o de agora tampouco deixará de fazê-lo passar por novo adiamento. Dois vôos estavam previstos para 1971: os da Apollo-15 e 16. A primeira cápsula alunissaria perto da cratera Caniserinus, cujos estudos aumentarão os conhecimentos sobre a Lua; a segunda permanecerá três dias na Lua, com seus tripulantes, e levará o primeiro jipe selenita Rover.

De 1972 a 1973, as viagens das cápsulas de número 18 e 19 serviriam para pesquisar regiões lunares de características inóspitas.

Ignora-se até onde e como o programa sofrerá alterações. Graves problemas internos — a guerra no Vietname, o combate à pobreza, o aumento da criminalidade — afogaram quase por completo o interesse pela Lua e, refletindo a opinião pública, o Congresso determinará, já, drásticos cortes orçamentários nos projetos da ANAE.

DESTA VEZ TUDO CERTO NA APOLO-13
Depois de quatro dias de expectativa, o mundo inteiro assistiu a três heróis do espaço, astronautas da Apollo-13. Conforme estava previsto, águas do Pacífico exatamente às 15,10 horas de sexta-feira p. p., voltando a terra em segurança.

LUD

AINDA OS FUTUROS PADRES

HUGO D. BAGGIO

Os Padres do futuro e o futuro dos Padres é um tema do momento presente. Fazem-se consultas. Coletam-se dados. Fazem-se entrevistas. Provocam-se declarações. Emprega-se a estatística. Até a futurologia dá seus palpites. E o assunto Padre está na ordem do dia. Não apenas como assunto de curiosidade ou de sensacionalismo. Mas como preocupação real. Na temporada logo após o Concílio, cada sacerdote que deixava a batina e resolvia casar-se ganhava, no mínimo, umas linhas de jornal. E alguns, mantidos no anonimato e nas sombras, quando em plena atividade sacerdotal, vinham à publicidade ao abandonarem sua atividade. No momento, a preocupação é mais profunda e mais séria. Procura ver o futuro do sacerdócio em si. Não se detém no indivíduo que abraçou o sacerdócio, mas pesquisa em termos de uma classe.

E por isso, a preocupação não pára nos sacerdotes do momento, mas pensa também nos sacerdotes de amanhã. Aliás, esta foi uma preocupação constante na Igreja, pois via nestes padres o seu próprio futuro. E hoje, mais do que nunca, deve pensar assim, pois tem nitida consciência da necessidade de acompanhar a evolução dos tempos. Sente que deve estar preparada para o futuro. Está à altura, não apenas de um período histórico, mas de toda a linha da história. Não se pode contentar de ter dado resposta aos apelos de séculos passados. Deve responder ao presente. E está à altura de responder ao futuro. Para isso deve empregar o presente para assegurar o futuro. Necessariamente esta preocupação atinge a preparação dos futuros Padres.

Ali está a razão por que a Igreja lançou o último Documento sobre os Critérios Fundamentais da Formação Sacerdotal. Nasceu ele da vontade de acompanhar o tempo e lhe compreender as necessidades. Aparece isso claro na maneira ampla com que trata o problema. Por assim dizer, não arrisca dar normas fixas, que tenham validade para toda a Igreja. Dá apenas normas gerais, deixando às Conferências Episcopais das várias regiões do orbe a tarefa de traduzir estas normas gerais em normas práticas, adaptadas às exigências peculiares de cada região e de cada povo. Porque, não resta dúvida, lentamente se vai esboçando o tipo do sacerdote do momento, do homem que compreende seu tempo e seus contemporâneos, mas que também é compreendido e aceito por seu tempo e por seus contemporâneos. Isso influenciará, naturalmente, a organização dos estudos. Pois, como afirma o novo Documento, a cultura do sacerdote não é uma propriedade particular, mas um bem a transmitir aos outros. Por isso, essa cultura deve adaptar-se às tradições culturais dos vários países, bem como às necessidades pastorais do campo em que os sacerdotes trabalham. Afinal, essa cultura deve fornecer aos seminaristas os elementos para um diálogo com os homens de seu tempo. Diálogo que marca a posição do padre na sociedade de hoje.

Jardins do Centro Cívico foram entregues

A última obra prevista no projeto do Centro Cívico, iniciado há duas décadas, foi inaugurada no dia 21 de abril, pelo governador Paulo Pimentel. Com esta obra, o Centro Cívico ficou completo, segundo o projeto global, que vinha sendo realizado por etapas. Trata-se de um imenso jardim, ocupando uma área de 5.000 metros quadrados, em frente ao Palácio Iguaçu.

Estas obras foram realizadas pela Diretoria de Parques e Praças da Prefeitura e o Departamento de Estradas e Rodagem, que pavimentou as ruas que circundam o jardim. Este órgão, além da pavimentação, executou o projeto de paisagismo e os serviços de terraplenagem, num total de 2.800 metros.

OBRA DE GOVERNOS

No projeto inicial não constavam os prédios da Legião Brasileira de Assistência e da Prefeitura Municipal de Curitiba, que, posteriormente incorporaram-se ao Centro Cívico. O edifício da Prefeitura somente veio a ser inaugurado este ano, já no atual Governo.

A inauguração dos jardins teve um significado muito

especial, pois a etapa de uma obra que teve início há 20 anos, desde a administração de seu primeiro governador, estão situados os diversos edifícios que compõem o Centro Cívico, com 7.700 metros quadrados e com flores e árvores.

“Olimpíada-70-Exército”

FESTA INESQUECÍVEL

Foi uma festa inesquecível, a de sábado próximo passado, quando das solenidades que marcaram o encerramento da “Olimpíada-70-Exército”, não só pelo aspecto esportivo, mas, igualmente, artístico.

A parte matinal foi destinada ao concurso hipico no Círculo Militar do Paraná, com a presença de valorosos e destacados cavaleiros do Exército, numa jornada assás promissora.

O Estádio Belfort Duarte, à tarde, recebeu audiência de público, para assistir não só a decisão de futebol da Olimpíada Militar, mas, igualmente, ao sensacional cotejo de futebol entre o Vasco da Gama e o Atlético (3x0), seguindo-se cerimonial olímpico de encerramento da competição, flandando

com um espetáculo protécnico nunca visto em Curitiba, e que foi uma demonstração apenas do que será apresentado no campeonato mundial da modalidade.

Tudo teve seu ápice, à noite, quando do desfile das Escolas de Samba do Rio de Janeiro, na rua Marechal Deodoro, numa apresentação do que é o Carnaval carioca, o maior e melhor do mundo.

Nesse desfile marcaram presença nomes já famosos de Escolas de Samba como Portela, Salgueiro e Mangueira e outras, talvez de menor nome, mas, de qualidade excelente, como Unidos de Padre Miguel, Unidos de Jacarepaguá, Mocidade Independente de Padre Miguel, Unidos de Vila Isabel, Em Cima da Hora e Imperatriz Leopoldinense.

TERREMOTOS DO SÉCULO

Dois mil mortos e mais de três mil feridos do terremoto que abalou a cidade turca de consequência do sismo registraram-se enquanto diversos rios saíram de seu leito, ainda mais a tragédia. De acordo com os últimos 8 séculos a região turca da Anatólia grandes terremotos que causaram 163 mil mortos e feridos de que se tem notícia na província chinesa de Shensi em janeiro de 1920 causou 830 mil mortos.

E a seguinte a lista dos principais terremotos deste século e o respectivo número de mortos:

- 16 de agosto de 1906, Valparaíso, Chile, 2.500 mortos;
- 28 de dezembro de 1908, Messina, Itália, 25.000 mortos;
- 13 de dezembro de 1915, Avezzano, Itália, 30.000 mortos;
- 16 de dezembro de 1920, Kansu, China, 100.000 mortos;
- 1.º de setembro de 1923, Tóquio, Japão, 140.000 mortos;
- 23 de dezembro de 1932, Kansu, China, 100.000 mortos;
- 31 de maio de 1935, Quetta, Índia, 60.000 mortos;
- 24 de janeiro de 1939, Chillan, Chile, 3.000 mortos;
- 27 de dezembro de 1950, Norte do Japão, 140.000 mortos;
- 21 de dezembro de 1946, Honsu, Japão, 3.000 mortos;
- 28 de junho de 1948, Fukui, Japão, 1.000 mortos;
- 3 de agosto de 1949, Pelileo, Equador, 1.000 mortos;
- 10 a 17 de junho de 1950, Norte do Japão, 2.500 mortos;
- 2 de julho de 1957, Norte do Iraque, 2.500 mortos;
- 4 de dezembro de 1957, Mongólia exterior, 2.500 mortos;
- 13 de dezembro de 1957, Iraque Ocidental, 2.500 mortos;
- 29 de fevereiro de 1960, Agadir, Marrocos, 25.000 mortos;
- 21 a 30 de maio de 1960, Sul do Chile, 2.500 mortos;
- 1.º de setembro de 1962, Noroeste do Japão, 2.500 mortos;
- 19 de agosto de 1966, Turquia Oriental, 2.500 mortos;
- 31 de agosto de 1968, Nordeste do Japão, 2.500 mortos;

PRIMAZ, LEGADO DO PAPA

CIDADE DO VATICANO — O papa Paulo VI nomeou legado pontifício para o Congresso Eucarístico Brasileiro, a ser realizado em Brasília, o cardeal d. Eugênio de Araújo Sales, arcebispo de Salvador. O Congresso Eucarístico será realizado entre os dias 27 e 31 de maio.

PROGRAMA

O programa do Congresso Eucarístico Nacional é o seguinte: abertura oficial no dia 27 de maio, às 16,30 horas, na praça do Congresso; homenagem a N. S. Aparecida; acolhimento do Santíssimo Sacramento, que virá de Porto Seguro, na Bahia, e bênção eucarística.

JUBILEU DE OURO

O Congresso Eucarístico começará no jubileu de ouro episcopal de Paulo VI. O papa, a ser ministrada após as missas, ainda visita aos enfermos, e encerrará o Congresso.

PAPA FALARÁ

O encerramento do Congresso, no dia 31, será da consagração da catedral de Brasília, curso do Papa, via satélite. Às 16,30 horas, procissão final.